

¿Una URSS constitucional?

Si els canvis aprovats la setmana passada en la Constitució soviètica es consoliden i es desenvolupen, poden passar a la història com un dels moments més importants de l'evolució política, no solament soviètica sinó universal, d'ençà de la Revolució d'Octubre. D'ençà del 1917, la democràcia parlamentària, la «democràcia burgesa», ha estat objecte de menyspreu i de burla per part de tots els partits comunistes, i en primer lloc per la mateixa realitat soviètica: quan el partit representa *tota* la societat, en nom del proletariat, i quan la direcció del partit representa el partit, no tenen sentit ni els controls parlamentaris, ni la divisió de poders, ni res que no siga el poder únic i suprem del mateix partit.

Ara, les reformes introduïdes per Gorbaxov poden començar a modificar tot això. El paper dirigent del partit únic continuarà intacte (¿per quant de temps?: a Hongria ja es parla d'un possible multipartidisme), però el monolitisme sense control de la direcció suprema pot començar a trencar-se. És a dir, per primera vegada, la Unió Soviètica pot començar a deixar de ser un règim substancialment equivalent a una dictadura: del proletariat o del Secretariat, però dictadura.

Per primera vegada, la direcció suprema de la política no estarà en mans del secretari general, com a tal, sinó del president elegit: segons el nou text, el president firma lleis, presenta informes, dirigeix el Consell de Defensa, proposa candidat a la presidència del Consell de Ministres, etc. És a dir, fa les funcions d'un president efectiu. I segons l'article 113, el Soviet Suprem, el parlament, té dret a anul·lar les disposicions presidencials. Fins ara, ni el president com a tal tenia cap poder —el poder era del Secretari del Partit, autèntic i real «número 1»—, ni el parlament podia fer altra cosa que escoltar i votar unànimement a mà alçada. Més encara, per primera vegada les eleccions a diputats ja no consistiran a votar la llista única del partit: podrà haver-hi diversos candidats, i agrupacions d'electors que els presenten. No és ja la democràcia, però és el reconeixement que la població pot estar composta de ciutadans actius, no de súbdits passius.

I si l'antiga Constitució atorgava tots els drets imaginables a les Repúbliques federades, i cap dret en la realitat

d'un partit totpoderós i centralitzat, la reformada, almenys, els drets que reconeix sembla que seran efectius: per exemple, el Soviet Suprem no podrà anul·lar lleis republicanes, i hi haurà un comitè de vigilància constitucional amb representants de totes les repúbliques. Els problemes de fons de les nacionalitats queden per ser resolts més endavant.

Potser l'opinió pública «occidental» no s'ha adonat de la transcendència dels canvis en marxa (es tracta, ni més ni menys que dels primers passos d'un canvi de règim, tot i que de moment no són canvis *de* sistema, sinó *dins* del sistema). Però els vells comunistes durs i purs, sí que ho han vist: el Partit Comunista Portuguès va escoltar en silenci hostil les explicacions del delegat soviètic sobre la *perestroika*, Georges Marchais diu que les reformes de Gorbaxov «no constitueixen un model per als altres», Ceausescu segueix implacablement el seu despotisme oriental, i els alemanys de l'est no estan disposats a modificar el comunisme a la prussiana. Però els temps estan canviant, i quan l'URSS arribarà al primer centenari de la revolució, potser de «Soviètica» tinga ja molt poc. Per sort per als seus habitants.

El Parlament de Catalunya, TV3 i els valencians

El Parlament de Catalunya ha votat per unanimitat (sembla que la dreta espanyola no hi era present) que l'audiència valenciana de TV3 no és negociable quan es tracte de la concessió —sempre és una «concessió»— del segon canal de TV3. Ens n'alegrem: a EL TEMPS vam fer saltar el tema, i els parlamentaris han pres una decisió estrictament de justícia elemental. Hi han votat a favor també els socialistes d'allà (que, pel que sembla, no són com els d'ací ni com els de Madrid, si més no en aquest tema), i suposem que els seus col·legues en prendran nota.

També esperem que la direcció de TV3 recordarà, amb vergonya, la ridícula insuficiència dels mitjans que dedica a la cobertura informativa del País Valencià. Menys mitjans materials i humans que a la delegació de Sevilla, per exemple. □